

“Je moet naar risico's kijken, zo simpel is het”

Eén integraal brandveiligheidsbeleid voor alle 800 woongebouwen was een flinke uitdaging voor gehandicaptenorganisatie 's Heeren Loo. Na drie jaar staat het beleid stevig, gebaseerd op een risicogestuurde aanpak. “Als je niet integraal naar de risico's kijkt, wordt brandveiligheid het zwaard van Damocles dat boven je hoofd hangt”, aldus Dimitry van den Berg, manager Vastgoed.

's Heeren Loo Zorggroep biedt zorg, begeleiding, ondersteuning en behandeling aan mensen met een verstandelijke beperking. Op 800 locaties in heel Nederland wonen ruim 9.000 cliënten en werken 13.000 medewerkers. 'Brandveiligheid' werd daardoor vanzelfsprekend een groot project: alle cliënten werden in kaart gebracht, op elke locatie werden maatregelen op maat getroffen en iedere medewerker leerde over zijn rol in brandveiligheid.

Veiligheidsscan

's Heeren Loo zette in 2010 de eerste stappen richting de risicogestuurde aanpak toen met een zelfontwikkelde Veiligheidsscan de risico's op alle locaties zichtbaar werden gemaakt. Hans Wijnbergen, adviseur Veiligheid, is daar als voormalig brandweerman één van de kartrekkers in: “Ik weet wat de impact van brand kan zijn. Dat maakt dat je anders gaat kijken naar regelgeving en brandveiligheid. Ik heb met eigen ogen gezien dat het voldoen aan regels niet betekent dat het veilig is. Je moet naar risico's kijken, zo simpel is het.”

Op basis van de scan werden de eerste maatregelen getroffen, zoals het op orde brengen en uniformeren van alle brandmeldinstallaties. Daarna kwam alles in een stroomversnelling. 'Brandveiligheid' werd hoog op de agenda gezet. De ontwikkeling van een e-learningprogramma voor alle medewerkers zorgde ervoor dat de hele organisatie bewust werd gemaakt. De afdeling Vastgoed besloot het stokje op te pakken en niet alleen e-learning, maar ook integraal beleid te ontwikkelen.

Dimitry van den Berg, manager Vastgoed, en Hans Wijnbergen, adviseur Veiligheid

“Financiële middelen zijn niet oneindig”

Vastgoed heeft binnen de organisatie de regierol als het gaat om brandveiligheid, maar door de risicogestuurde insteek worden zorgverleners nauw betrokken. Lodewijk Slofstra, preventiemedewerker in de regio Zuid-Holland Noord en Noordwijk én brandweerman bij het vrijwilligerscorps in Noordwijk, legt uit hoe dat is gegaan: “De groepsleiding heeft alle cliënten gekwalificeerd op basis van zelfredzaamheid en risico's op het ontstaan van brand. Kan een cliënt zichzelf in veiligheid brengen? Kookt hij zelfstandig? Rookt hij? Is er een risico op brandstichting?”

Met die kennis zijn Vastgoed-medewerkers alle locaties langsgeslagen om gebouwen, technische installaties en de BHV-organisatie te toetsen. Stap voor stap is de organisatie daarna aan de slag gegaan met verbeterpunten. Hans: “De Raad van Bestuur vindt veiligheid vanzelfsprekend enorm belangrijk, dus we kregen gemakkelijk hun steun voor onze plannen. En ze geven ons heel veel mogelijkheden. Maar financiële middelen zijn niet oneindig, dus je moet keuzes

PRAKTIJKVOORBEELD 'S HEEREN LOO

maken. Dat betekende voor ons inzetten op de zaken die het grootste risico vormden in de bouw – betere, kleinere en zo veel als mogelijk cliëntgebonden compartimenten.”

Creatieve oplossingen

Ook een flink aantal minder voor de hand liggende maatregelen werd getroffen. 's Heeren Loo laat zien in creatieve oplossingen te kunnen denken om veiligheid en wensen van de cliënt te kunnen combineren. Een recente ontwikkeling is een 'externe' BHV-organisatie in een woonwijk met woningen van 's Heeren Loo voor minder-zelfredzame cliënten. Hans: “We kunnen de BHV-organisatie daar niet met onze eigen mensen dag en nacht op peil hebben, dat is een utopie. Maar we willen cliënten ook niet dwingen te verhuizen, dat strookt niet met onze zorggedachte. Dus bedachten we iets anders: we gaan burens opleiden om te kunnen ontruimen. Als dat goed loopt, kunnen we dit concept in de rest van het land uitrollen.”

Lodewijk Slofstra,
preventiemedewerker

Ook bij de nieuwbouw van een woning voor een groep rolstoelgebonden cliënten in Druten is voor een niet-doorsnee oplossing gekozen. Er zijn twee woningen naast elkaar gebouwd, met een groot dakterras als verbinding. Cliënten slapen op de begane grond en wonen op de eerste verdieping. Hans: “Als er 's nachts brand uitbreekt, kunnen cliënten zo met bed en al verreden worden. Overdag kunnen ze via het dakterras naar de naastgelegen woning en daar met de lift naar beneden.”

Kijken met veiligheidsogen

Creatieve oplossingen zijn niet altijd mogelijk, licht Dimitry toe: “Soms ontkomen we er niet aan dat risicovolle cliënten verhuizen, meestal naar een veiligere plek in dezelfde

woning. Dat is niet altijd makkelijk, maar door onze organisatiebrede focus op veiligheid wel makkelijker bespreekbaar geworden.”

Dat dit nu soepeler verloopt, komt doordat het veiligheidsbewustzijn hoog is in de hele organisatie. Lodewijk ervaart dit dagelijks in zijn regio: “Medewerkers kijken met veiligheidsogen. Iedereen weet hoe te handelen bij een brand, kent de compartimentering, weet hoe het pand in elkaar zit. Als een nooduitgangbordje een keer niet brandt, word ik meteen gebeld. Als er een nieuwe cliënt binnenkomt, word ik om advies gevraagd over brandvertragende materialen. Iedereen is zich bewust van brandveiligheid.”

De enige realistische manier

's Heeren Loo heeft een intensief traject achter de rug. Een traject waar de organisatie trots op is, omdat de zorg altijd centraal is blijven staan. Dimitry: “Onze primaire taak is zorgen voor onze cliënten. En bij brand betekent dat dus cliënten in veiligheid brengen, niet blussen. De consequenties zijn zo groot als het misgaat, het is zo definitief. Dat risico moet niemand willen nemen.”

Hans voegt toe: “Je kunt ook niet zeggen: ‘Zo’n brand overkomt ons niet.’ Dat heb je niet in de hand, hoe goed je alles ook regelt. Statistisch gezien is een grote brand in een organisatie met onze omvang zo’n één keer in de twee à drie jaar realistisch. Wij hadden een jaar geleden twee branden op één dag. Je kunt niets plannen of garanderen. Ook niet dat er nooit een cliënt gewond zal raken of omkomen bij een brand. Maar je kunt er wel alles aan doen om de gevolgen minimaal te laten zijn, door de juiste maatregelen te nemen afgestemd op de risico’s. Ik ben trots dat ons dat is gelukt.”

FACTS & FIGURES

Organisatie: 's Heeren Loo Zorggroep
Branche: Gehandicaptenzorg
Aantal locaties: 800
Aantal cliënten: 9.000 (intramuraal)
Aantal medewerkers: 13.000

Meer informatie?

Hans Wijnbergen | adviseur Veiligheid |
hans.wijnbergen@sheerenloo.nl